

# Rozvojové země

- **užší přístup**: každá kolonie a závislá země, která získala nezávislost
- **širší koncepce** – podle HDP/obyvatele (WB -1994)
  - 1) země s nízkým důchodem 0-675 USD/obyv./rok
  - 2) země se středním důchodem 675-8,356 USD/obyv./rok
  - 3) země s nízkým důchodem 8,365-.. USD/obyv./rok

## **Rysy:**

- vysoké přírůstky obyvatel
- vysoký podíl chudých
- silně nerovnoměrné rozdělování důchodů
- dominance zemědělství
- malý podíl zahraničního obchodu (koncentrace na primární produkty)
- značná nezaměstnanost
- nedostatek kapitálu

**Růst neznamená nutně rozvoj (HDI)**

## **Politický vývoj RZ**

- kolonie a polokolonie
- specifické vazby na mateřské země
- do 1. světové války získávání kolonií, pak snaha o přerozdělení
- po 2.sv.v. národně osvobozenecý boj (1945 – kolonie 70% rozlohy i obyvatel světa)
- neokolonialismus
- nárůst počtu členů OSN
- již v 70. letech v kolonie 1% rozlohy a 0,5% obyvatel

## **Společný postup RZ**

- 1955 konference v Bandungu
- 1960 deklarace VS OSN o poskytnutí nezávislosti všem koloniálním národům
- 1974 VS OSN přijalo akční program Nový mezinárodní ekonomický řád (NIEO)
- sdružení RZ: „Hnutí nezúčastněných zemí“ a „Skupina 77“
- UNCTAD

# Hospodářský vývoj

- RoE – velmi zaostalé sociálně, kulturně i ekonomicky
- RoE se rozvíjejí různými tempy z různé základny
- obrovské regionální rozdíly

Region	1966-73	1974-80	1981-90	1991-93
Svět	4,9	3,5	3,3	1,1
<b>Vysoký důchod</b>	<b>4,7</b>	<b>3,2</b>	<b>3,2</b>	<b>1,2</b>
OECD	4,6	3,2	3,2	1,1
Mimo OECD	8,6	7,8	5,3	5,5
<b>RoE</b>	<b>6,4</b>	<b>4,8</b>	<b>3,5</b>	<b>0,9</b>
Vých. Asie	8	7	7,9	8,3
Čína	8,9	6,3	9,9	11,2
Jižní Asie	3,6	3,9	5,6	3,5
Subsaharská Afrika	5	3	1,9	1,7
Latinská Amerika	6,8	4,8	2	3,2
Vých. Evropa centrální Asie (ECA)	7	4,5	2,3	-9,8
Blízký východ a severní Afrika	7	4,6	0,4	3
RoE bez ECA	6,4	4,8	3,6	4,6
<b>Produc. Primárních komodit</b>	<b>4,2</b>	<b>3,9</b>	<b>4,6</b>	<b>3,7</b>
Afričtí prod. Prim. Komodit	4,7	2,7	1,9	2,8

## **Subsaharská Afrika**

- nejzaostalejší část SE
- politická nestabilita, nekompetentní vlády, špatná HP, slabý lidský kapitál, nedostatek peněžního kapitálu
- růst pomalý, často pomalejší než růst populace
- v případě provedení reforem řada komparativních výhod (Ghana, Botswana)
- nové problémy – pandemie AIDS

## **Latinská Amerika**

- na začátku 90. let určitá stabilita
- poslední vývoj opačný
- stabilními ekonomikami jen Mexiko a Chile

## **Asijské tygři**

- součástí širší skupiny NIZ (3 vlny + Čína)
- ještě v 60 's se nelišily od RoE - 1965-1990 růst 9% ročně
- dynamika růstu exportu a zachycení technologického trendu; levná pracovní síla a výkonná pracovní síla

## **Doporučení**

- cesta z chudoby existuje (NIZ)
- stabilní hospodářská i ekonomická situace a využití komparativních výhod

## **Trend vývoje**

- podle HDP/obyv. RoE nesnižují náskok RE
- podle HDI ano
- Pozitivní faktory – klesající přírůstky obyvatel, růst očekávané délky života, rozšíření informačních technologií
- Dochází k určité stabilizaci HP (kontrola inflace a liberalizace)

## Zelená revoluce

- konec 60 's a začátek 70 's – značný nárůst výnosů zemědělské produkce
- biologické faktory: kvalitnější osiva, intenzivnější využití půdy, umělá hnojiva
- mechanické faktory: mechanizace a zavlažování (problém pitné vody)
- jde o vládami řízené programy, které byly často nezbytné
- konec 70. let ZR v krizi – extenzivní užití hnojiv, monokultury, růst nákladů
- etapa útlumu

# Zahraniční zadlužení

- mnohé RoE se od svého vzniku trvale zadlužují
- 1980 změna hospodářské politiky USA
- změna toků kapitálu, nárůst dluhové služby, růst kurzu USD, omezené možnosti exportu, zhoršující se směnné relace
- 1982 – Mexiko není schopno splácet
- postupně problémy se splácením dluhů a získávání úvěrů na 60 zemí
- IMF, WB, Pařížský klub - rozložení splátek, odsunutí splátek úroků (i odpouštění) + poskytnutí dalších úvěrů za přísných podmínek
- i přesto v 80.letech růst zadlužení a růst dluhové služby
- v případě, že není možné získat prostředky jinak pomůže IMF – při splnění podmínek
- IMF a WB – iniciativa: Heavily Indebted Poor Countries Initiative

	1971	1980	1984	1993
zahraniční dluh (mld.USD)	87	350	879	1451
dluh jako % exportu			137	112,5
úroky jako % exportu			19,3	13,2

## Zahraniční pomoc

- RoE se domnívají, že pomoc je nedostatečná a že mají být více odškodněny za vykořisťování a kolonialismus
- V RE pochyby o účelnosti využívání pomoci
- pomoc ovlivněna studenou válkou, dnes pomoc poutána k dárcovské zemi
- objem pomoci se nikdy nepřiblížil 0,7% HDP RE (dnes 0,24%)
- pravděpodobnost nárůstu
- největší pomocí by bylo otevření západních trhů – ekvivalent 700mld USD ročně



# Cesty k ekonomickému růstu

## strategie nahrazování dovozů

- náklady jsou přeneseny na spotřebitele
- propojení mezi byrokracií, průmyslem a armádou – fixace stavu
- problém s odstraňováním ochrany

## exportně determinovaná strategie

### problémy u RoE

- komoditní koncentrace
- koncentrace na určité trhy
- pokles cen komodit